

PHẦN III:

CHIẾN THUẬT THI ĐẤU BÓNG CHUYỀN

- **Mục tiêu:** Trang bị cho người học về mục đích sử dụng các miếng chiến thuật để áp dụng hợp lý trong quá trình thi đấu. Trong đó có chiến thuật tấn công và phòng thủ, cá nhân và nhóm.

I. CHIẾN THUẬT TẤN CÔNG

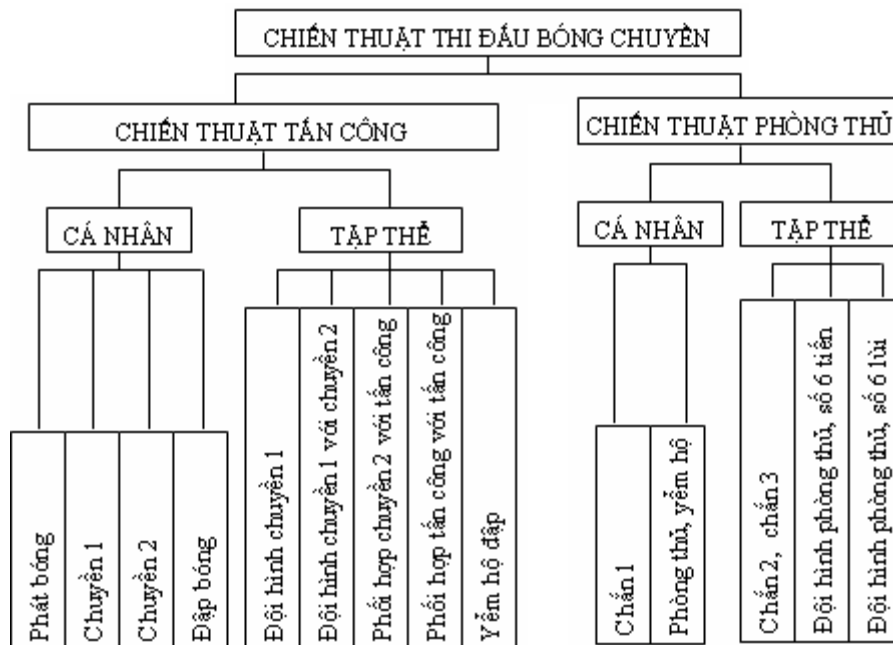
II. CHIẾN THUẬT PHÒNG THỦ

Chiến thuật bóng chuyền là sự tổ chức các hoạt động thi đấu của mỗi cá nhân, nhóm và toàn đội. Nó là sự lựa chọn một cách sáng tạo, cách thức thi đấu của một đội để thi đấu với một đội nào đó nhằm giành thắng lợi cho đội mình.

Hoạt động chiến thuật của một đội bóng và sự thể hiện quá trình chuẩn bị thể lực, kỹ thuật, tâm lý và trình độ lý luận chuyên môn của từng đấu thủ và toàn đội. Mặt khác, việc thực hiện chiến thuật còn phụ thuộc và trình độ của đối phương.

Chiến thuật bóng chuyền có thể tóm tắt bằng sơ đồ sau đây:

I. CHIẾN THUẬT TẤN CÔNG

Chiến thuật cá nhân trong tấn công

1. CHIẾN THUẬT CÁ NHÂN TRONG PHÁT BÓNG

Phát bóng là quả tấn công đầu tiên, mở màn cho một trận đấu, một hiệp đấu và một lần chơi. Nếu phát bóng tốt có thể ăn điểm trực tiếp hoặc gây khó khăn trong chuyên 1 làm ảnh hưởng xấu cho việc tổ chức phối hợp chiến thuật tấn công của đối phương. Ngược lại nếu phát bóng không có uy lực thì sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho đối phương tổ chức chiến thuật tấn công lại đội mình.

Chiến thuật cá nhân trong phát bóng bao gồm: khi chưa có bóng và khi có bóng.

1.1. Khi chưa có bóng

- Quan sát, đánh giá đội hình và khả năng chuyên 1 của đối phương.
- Lựa chọn vị trí đứng phát cho phù hợp với thói quen của mình.
- Di chuyển đến khu vực phát và chuẩn bị phát nhanh hay chậm (tùy theo tình hình diễn biến trên sân, phù hợp với chiến thuật của đội).

2.1. Khi có bóng

- Phát vào khu vực xung yếu, chỗ trống trên sân đối phương, chỗ các đối thủ đổi chỗ cho nhau để chuẩn bị tấn công.
- Phát vào một đấu thủ: Chuyên 1 kém, tâm lý không vững, mới thay vào, người có biểu hiện mệt mỏi, người chuyên 2...
- Luân phiên sử dụng các kiểu phát khác nhau (nếu có khả năng).
- Phát phù hợp với tình huống trận đấu (ánh sáng mặt trời, ánh sáng của đèn, gió, khán giả...)

2. CHIẾN THUẬT CÁ NHÂN TRONG CHUYÊN 1

Đỡ phát bóng (chuyên 1) là hoạt động phòng thủ, ví như ta đã biết phát bóng là quả tấn công đầu tiên của đối phương sang sân của đội mình. Đồng thời chuyên 1 lại mang một ý nghĩa quan trọng khác: nó là khâu đầu tiên, là cơ sở đảm bảo cho việc tổ chức phối hợp chiến thuật tấn công của đội mình, cho nên có thể nói chuyên 1 nằm trong hệ thống tấn công.

Chiến thuật cá nhân trong chuyên 1 bao gồm: Khi đối phương chưa phát bóng và khi đối phương phát bóng.

1.2. Khi đối phương chưa phát bóng

- Lựa chọn vị trí chuyên 1:

- Không tạo thành chỗ trống trên sân mình, dễ quan sát đối phương.
- Có thể di chuyển thuận lợi.
- Không làm khó khăn cho đồng đội trong: quan sát đối phương, di chuyển trong chuyền 1 và trong các hoạt động phối hợp chiến thuật.

- Quan sát người phát và nhận định:

- Tâm lý của người phát.
- Khả năng thực hiện kỹ thuật của người phát: phát kiểu gì ? Lực phát ? Đường bay của bóng ? Điểm rơi ?...

- Nhìn ký hiệu của đấu thủ chuyền 2 để biết đội hình mình tấn công theo miếng chiến thuật nào ? Do đó sẽ phải chuyền 1 tới vị trí nào ? Cho ai ? Đường bóng chuyền 1?... cho phù hợp.

2.2. Khi đối phương phát bóng

- Đánh giá chất lượng của quả bóng: Lực, đường bay và điểm rơi để di chuyển đến vị trí và quyết định động tác đỡ bóng (đệm bóng bằng 2 tay trước mặt hay hai bên...)
- Chuyền 1: Chuyền bóng cho người chuyền 2 theo dự kiến ban đầu.
- Nếu bóng không phát vào khu vực chuyền 1 của mình thì phải sẵn sàng chuyền 2 điều chỉnh hoặc cứu đỡ bóng khi đồng đội chuyền 1 không chuẩn.

3.2. Tiếp tục chơi

Yêu cầu cho người đập.

3. CHIẾN THUẬT CÁ NHÂN TRONG CHUYỀN 2 KHI ĐỐI PHƯƠNG PHÁT BÓNG

Người chuyền 2 là người chịu trách nhiệm chính trong việc tổ chức các hoạt động tấn công. Chuyền 2 thường được thực hiện bằng kỹ thuật chuyền cao tay đứng tại chỗ hoặc nhảy chuyền.

Chiến thuật cá nhân trong chuyền 2 bao gồm: khi đối phương chưa phát bóng và khi đối phương phát bóng.

1.3. Khi đối phương chưa phát bóng

- Chọn vị trí đứng trong đội hình chuyền 1 sao cho thuận lợi trong việc quan sát và di chuyển tới vị trí chuyền 2, không làm cản trở đồng đội chuyền 1.
- Đánh giá khả năng tấn công của đồng đội trong thời điểm đó (trạng thái tâm lý, tình trạng sức khỏe, ai đang đập ăn điểm...)
- Sẽ tấn công bằng miếng chiến thuật nào? Và ra ký hiệu cho đồng đội. Đồng thời suy nghĩ ngay đến phương án hai nếu bóng chuyền 1 khó. Điều kiện ngoại cảnh (nắng, gió, điện...)
- Sẵn sàng đánh 2 chuyền khi đứng ở hàng trên.

2.3. Khi đối phương phát bóng

- Đánh giá chất lượng quả phát bóng.

- Theo dõi sự di chuyển đổi chỗ trong hàng chắn bóng của đối phương.
- Quan sát đường bay, hướng đi, tốc độ, điểm rơi của quả chuyền 1 để di chuyển đến bóng, chọn kỹ thuật chuyền, quyết định chuyền theo phương án nào và chuyền cho ai, ở đâu.
- Trong khi chuyền 2 nếu có khả năng “chuyền kín đáo”, chuyền động tác giả thì sẽ góp phần đáng kể vào kết quả tấn công chung của toàn đội.
- Tiếp tục chơi: Ngay sau khi chuyền 2 xong, đấu thủ chuyền 2 phải yểm hộ cho đấu thủ tấn công.

Chú ý:

Khi chuyền 2 trong phản công thì đấu thủ chuyền 2 có rất ít thời gian để quyết định chiến thuật do đó đòi hỏi đấu thủ chuyền 2 phải thật nhạy cảm, đồng thời phải có những quy định trước với các đấu thủ tấn công theo chất lượng của bóng phòng thủ đưa lên tốt hay xấu mà phối hợp tấn công theo miếng nào.

4. CHIẾN THUẬT CÁ NHÂN TRONG ĐẬP BÓNG KHI ĐỐI PHƯƠNG PHÁT BÓNG

Đập bóng là giai đoạn cuối cùng mang tính chất quyết định của mọi phối hợp chiến thuật tấn công. Trong trường hợp đối phương phát bóng, nếu đập tốt thì được điểm và giành được quyền phát bóng, nhưng nếu đập hỏng thì đối phương được điểm.

Chiến thuật cá nhân trong đập bóng bao gồm: Khi đối phương chưa phát bóng và khi đối phương phát bóng.

1.4. Khi đối phương chưa phát bóng

- Mình đang ở vị trí nào và sẽ đánh theo chiến thuật nào (căn cứ theo ký hiệu của người chuyền 2)
- Tỷ số điểm, hiệp.
- Quan sát hàng chắn của đối phương, hàng phòng thủ của đối phương (số 6 tiến hay lùi)
- Điều kiện ngoại cảnh.

2.4. Khi đối phương phát bóng

- Theo dõi quả phát bóng, đánh giá chất lượng quả chuyền 1.
- Phán đoán khả năng của người chuyền 2 và chất lượng của bóng chuyền 2
- Quan sát sự di chuyển của hàng chắn và phòng thủ của đối phương.
- Quyết định đập:

- Trên tay chắn
- Bật tay chắn
- Lọt tay chắn
- Lực mạnh hay nhẹ
- Giả đập - bỏ nhỏ.

- Sau khi đập thì sẵn sàng tự yểm hộ và tiếp tục chơi.

Nếu không có bóng để đập thì nhanh chóng chuyển sang yểm hộ cho đồng đội.

Chú ý: Trong phản công, đấu thủ đập bóng quyết định chiến thuật trong thời gian rất ngắn và phải có những quy định chiến thuật trước với đấu thủ chuyên 2 tùy theo chất lượng của bóng phòng thủ đưa lên.

Chiến thuật tập thể trong tấn công

Chiến thuật tập thể là sự phối hợp hoạt động của hai hay nhiều đấu thủ để giải quyết một nhiệm vụ chiến thuật cụ thể nào đó. Nó đòi hỏi quan hệ chặt chẽ giữa các khâu chuyên 1 với chuyên 2, giữa chuyên 2 với tấn công. Chiến thuật tập thể bao gồm: Nhóm và toàn đội.

1. ĐỘI HÌNH CHUYÊN 1

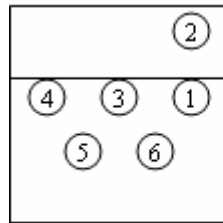
Sắp xếp vị trí các đấu thủ chuyên 1 hợp lý và phân công nhiệm vụ cụ thể trong đội hình chuyên 1 là điểm quan trọng để đưa bóng chuyên 1 lên đúng khu vực của người chuyên 2 và phù hợp với yêu cầu chiến thuật tấn công của đội mình. Sắp xếp vị trí chuyên 1 phải căn cứ vào khả năng phát bóng của từng đấu thủ bên đối phương. Đồng thời phải bảo đảm mối quan hệ giúp đỡ lẫn nhau giữa các đấu thủ chuyên 1 tốt và đấu thủ chuyên 1 kém.

Thông thường các đội hình chuyên 1 cơ bản được sắp xếp vị trí đứng như sau:

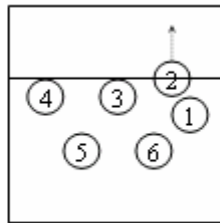
1.1. Khi đấu thủ chuyên 2 ở hàng trên

Đấu thủ chuyên 2 có thể đập hay chuyên hoặc tổ chức tấn công:

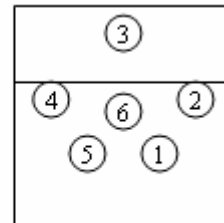
- Khi đấu thủ chuyên 2 ở vị trí số 2 (hình 1) hoặc giả đan (hình 2)
- Khi đấu thủ chuyên 2 ở vị trí số 3 (hình 3) hoặc giả đan (hình 4)
- Khi đấu thủ chuyên 2 ở vị trí số 4 (hình 5) hoặc giả đan (hình 6)

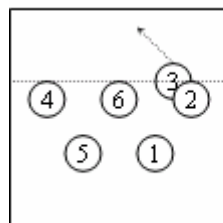
Hình 1

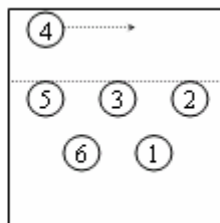
Hình 2

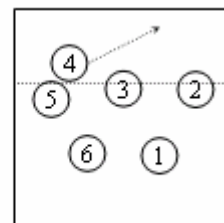
Hình 3

Hình 4

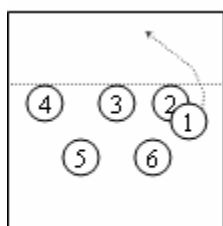
Hình 5

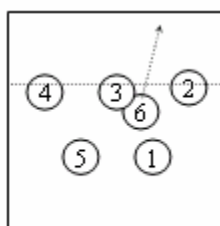
Hình 6

2.1. Khi đấu thủ chuyên 2 ở hàng sau đan lên

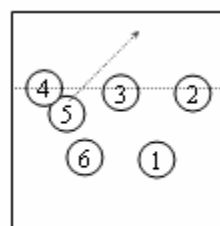
- Khi đấu thủ chuyên 2 ở vị trí số 1 (hình 7)
- Khi đấu thủ chuyên 2 ở vị trí số 6 (hình 8)
- Khi đấu thủ chuyên 2 ở vị trí số 5 (hình 9)

Hình 7

Hình 8

Hình 9

2. PHỐI HỢP HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC ĐẤU THỦ TẤN CÔNG

Phối hợp một cách nhịp nhàng các hoạt động của từng đấu thủ tấn công sẽ hình thành các miếng chiến thuật mà người chỉ huy sự phối hợp đó chính là người chuyên 2.

Các hoạt động phối hợp của các đấu thủ tấn công bao gồm: không có bóng và có bóng.

- Không có bóng: Di chuyển, chạy đà, bật nhảy... nhằm thu hút sự chú ý và đánh lạc hướng, phân tán hàng phòng thủ của đối phương.
- Có bóng: Chính là chiến thuật cá nhân trong đập bóng.

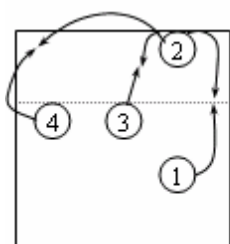
3. CÁC MIÉNG PHỐI HỢP TRONG CHIẾN THUẬT TẤN CÔNG (MIÉNG CƠ BẢN)

1.3. Khi đấu thủ chuyên 2 ở hàng trên

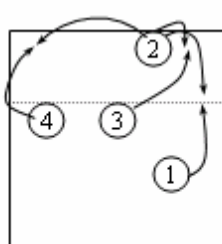
- Đánh 2 chuyên động tác giả: Nếu bóng chuyên 1 lên có thể đập được thì đấu thủ chuyên 2 có thể nhảy: đập, giả đập rồi chuyên 2, giả chuyên 2 rồi đập hoặc bỏ nhỏ.
- Tổ chức tấn công 3 chuyên: Với các đội ở trình độ thấp thì chỉ phối hợp với 2 đấu thủ ở hàng trên, nhưng đối với những đội trình độ cao thì ngoài 2 đấu thủ ở hàng trên còn phối hợp với chủ công tấn công ở hàng sau.

1.3.1 Khi đấu thủ chuyên 2 ở số 2

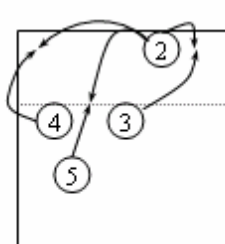
- Phối hợp 1: Số 4 đập biên, bóng lao hoặc cao. Số 3 đập nhanh hoặc lao ngắn ở vị trí số 3 (hình 10). Thêm số 1 đập hàng sau ở số 2.
- Phối hợp 2: Số 4 đập biên, bóng lao hoặc cao. Số 3 đập nhanh, lao ngắn hoặc trung bình ở số 2 (hình 11). Thêm số 1 đập hàng sau ở số 2.
- Phối hợp 3: Số 3 và số 4 phối hợp như phối hợp 2. thêm số 5 đập hàng sau ở giữa vị trí số 3 và số 4 (hình 12).
- Phối hợp 4: Số 4 đập nhanh hoặc lao ngắn ở vị trí số 3. Số 3 như phối hợp 2. Thêm số 5 đập ở hàng sau ở vị trí số 4 (hình 13).

Hình 10

Hình 11

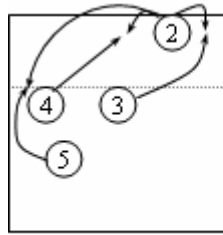
Hình 12

- Phối hợp 5: Số 4 đập nhanh ở vị trí số 3, số 3 đập làn sóng sau lưng số 4. Thêm số 5 đập ở hàng sau ở vị trí số 4 (hình 14).

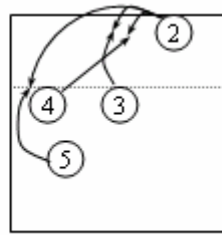
1.3.2. Khi đầu thủ chuyên 2 ở vị trí số 4 có thể phối hợp ngược lại một số miếng (phù hợp với khả năng của đội) khi chuyên 2 ở số 2

1.3.3. Khi đầu thủ chuyên 2 ở vị trí số 3

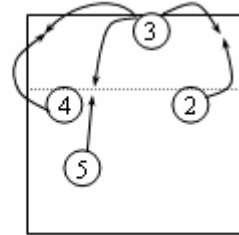
Phối hợp 1: Số 4 và số 2 đập biên, bóng lao hoặc cao. Thêm số 5 đập hàng sau ở giữa vị trí số 3 và số 4 (hình 15)

Hình 13

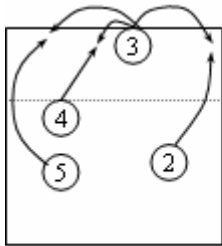
Hình 14

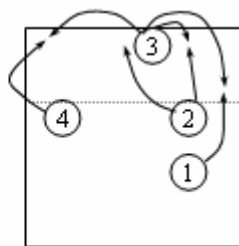
Hình 15

• Phối hợp 2: Số 4 đập nhanh ở vị trí số 3. Số 2 như phối hợp 1. Thêm số 5 đập hàng sau ở vị trí số 4 (hình 16).

• Phối hợp 3: Số 4 đập như phối hợp 1. Số 2 đập nhanh ở vị trí số 2 hoặc số 3. Thêm số 1 đập hàng sau ở vị trí số 2 (hình 17)

Hình 16

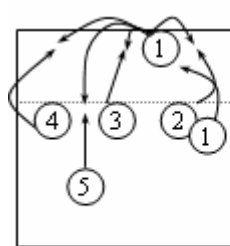
Hình 17

2.3 Khi đối thủ chuyên 2 ở hàng sau đan lên

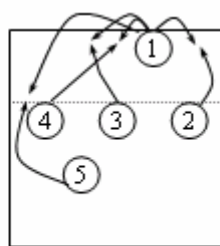
Có ba đối thủ tấn ở hàng trên và có thể thêm 1 đầu thủ tấn công ở hàng sau:

a. Khi đầu thủ chuyên 2 ở số 1 hoặc số 6:

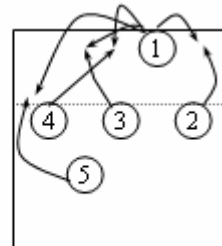
- Phối hợp 1: Số 4 đập biên, bóng cao hoặc lao. Số 3 đập nhanh, giả nhanh hoặc lao ngắn ở vị trí số 3. Số 2 đập nhanh, lao ngắn hoặc trung bình ở vị trí số 2 (hình 18). Thêm số 5 đập hàng sau ở giữa vị trí số 3 và số 4.
- Phối hợp 2: Số 4 đập nhanh ở vị trí số 3. Số 3 đập làn sóng hoặc đập chông sau lưng số 4. Số 2 đập lao hoặc biên ở vị trí số 2 (hình 19). Thêm số 5 đập hàng sau ở vị trí số 4.
- Phối hợp 3: Số 3 đập lao ngắn ở vị trí số 3. Số 4 đập len. Số 2 đập như phối hợp 2 (hình 20). Thêm số 5 đập hàng sau ở vị trí số 4.

Hình 18

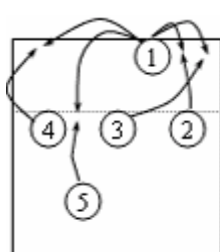

Hình 19

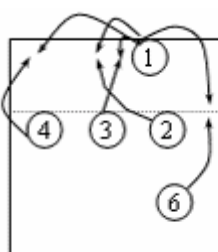

Hình 20

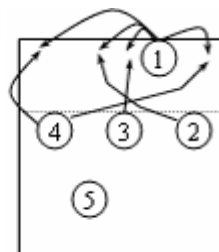
- Phối hợp 4: Số 4 đập như phối hợp 1. Số 2 đập nhanh sau đầu đối thủ chuyền 2. Số 3 đập bóng lao hoặc trung bình ở vị trí số 2 (hình 21). Thêm số 5 đập hàng sau ở vị trí giữa số 3 và số 4.
- Phối hợp 5: Số 4 đập như phối hợp 1. Số 3 đập nhanh ở vị trí số 3. Số 2 đập làn sóng sau số 3 (hình 22). Thêm số 6 đập hàng sau ở vị trí số 2.
- Phối hợp 6: Trường hợp đầu thủ số 4 thuận tay phải và khả năng di chuyển nhanh (trình độ cao). Số 3 đập nhanh ở vị trí số 3. Số 2 đập làn sóng sau số 3. Số 4 đập lao ngắn hoặc trung bình ở số 2 (hình 23). Thêm số 5 đập sau vị trí số 4.

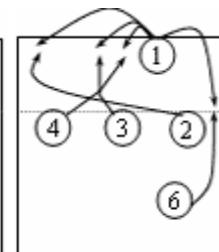
Hình 21

Hình 22

Hình 23

Hình 24

· Phối hợp 7: Trường hợp đầu thủ số 2 thuận tay trái và có khả năng di chuyển nhanh. Số 4 đập nhanh ở vị trí số 3. Số 3 đập làn sóng hoặc chông sau lưng số 4. Số 2 di chuyển đập lao hoặc biên ở số 4 (hình 24). Thêm số 6 đập hàng sau ở vị trí số 2.

b. Khi đầu thủ chuyền 2 ở số 5 thì thực hiện các miếng chiến thuật trên có khó khăn hơn, do đó nên lựa chọn những miếng chiến thuật phù hợp với khả năng của đội mình.

Yểm hộ tấn công

Yểm hộ tấn công bao gồm các hoạt động tự yểm hộ của đầu thủ tấn công và các hoạt động yểm hộ của đồng đội.

Đặc điểm của chiến thuật bóng chuyền hiện đại là tăng cường số lượng đầu thủ tham gia tấn công, do đó ở hàng sau thường chỉ còn 2 đầu thủ. Một trong hai đầu thủ này phải làm nhiệm vụ yểm hộ tấn công và đầu thủ còn lại sẽ phải bảo vệ nửa sân phía sau.

Nếu chuyên môn hoá yểm hộ tấn công thì trong đội hình thi đấu sẽ phân công 2 đầu thủ (thường là phụ công) làm nhiệm vụ yểm hộ tấn công và xếp chéo nhau để đảm bảo ở hàng sau luôn có 1 đầu thủ yểm hộ.

Nếu không chuyên môn hoá thì đấu thủ hàng sau đỡ chuyên 1 phía số 1 sẽ lên yểm hộ cho tấn công ở khu vực số 2 và 3, đấu thủ đỡ chuyên 1 phía sau số 5 sẽ lên yểm hộ cho tấn công ở khu vực số 4.

Các hoạt động của đấu thủ yểm hộ tấn công:

- Quan sát các hoạt động chiến thuật tấn công của đội mình.
- Quan sát các hoạt động của hàng chắn bóng bên đối phương.
- Xác định bóng chuyền 2: Tâm bóng cao hay thấp; xa hay gần lưới; tốc độ bóng nhanh hay chậm; đến vị trí nào.
- Biết đặc điểm của đấu thủ đập bóng và phán đoán khả năng bóng bị chắn trở lại theo hướng nào, rơi vào đâu để nhanh chóng di chuyển chọn vị trí yểm hộ.
- Nhiệm vụ đỡ các đường bóng tấn công bị chắn trở về nửa sân trên (có thể phối hợp với đấu thủ chuyền 2 và đấu thủ không đập bóng).
- Nếu bóng không rơi vào khu vực mình bảo vệ thì sẵn sàng tiếp ứng cho đồng đội.
- Sau khi yểm hộ thì nhanh chóng lùi về vị trí phòng thủ

II. CHIẾN THUẬT PHÒNG THỦ

Chiến thuật cá nhân trong phòng thủ

1. CHIẾN THUẬT CHẮN BÓNG CÁ NHÂN

Chắn là phương tiện phòng thủ cơ bản và tích cực nhất nhằm mục đích ngăn chặn hoặc hạn chế uy lực tấn công của đối phương, tạo điều kiện thuận lợi cho đồng đội phòng thủ hàng sau. Không những thế, chắn bóng còn có thể giành được điểm trực tiếp.

Chiến thuật chắn bóng cá nhân bao gồm: khi chưa có bóng và khi có bóng.

1.1. Khi chưa có bóng

- Đang ở vị trí nào? Có đổi vị trí không?
- Tỷ số điểm, hiệp?
- Đánh giá các đấu thủ hàng trên (và cả chủ công đứng ở hàng sau có thể tham gia tấn công) và khả năng chiến thuật của đối phương.
- Bóng chuyền 1 lên (hoặc phòng thủ) như thế nào? Khả năng và đặc điểm của người chuyền 2?
- Quan sát các hoạt động di chuyển của các đấu thủ tấn công bên sân đối phương.
- Phán đoán: Khu vực đập? Ai đập? Hướng đập? Lực đập?
- Di chuyển: Sau khi quan sát và phán đoán thì nhanh chóng di chuyển đến vị trí cần thiết để chắn.

2.1. Khi có bóng

a. Vị trí nhảy chắn phụ thuộc vào

- Vị trí ở hàng trên (đứng ở số nào: 2, 3, 4)
- Đường bóng chuyên 2.
- Đặc điểm người tấn công: tay trái hay tay phải, vào đà ? hay đập hướng chéo hay dọc biên ?

b. Thời điểm dậm nhảy

Tuỳ theo bóng chuyên 2 và đặc điểm người tấn công mà quyết định thời gian dậm nhảy. Thông thường thì:

- Đập nhanh và lao ngắn: dậm nhảy gần như cùng lúc với người đập.
- Đập trung bình: dậm nhảy chậm hơn người đập một chút.
- Đập cao biên: dậm nhảy khi người đập căng thân chuẩn bị đập vào bóng. Mặt khác còn phải căn cứ vào bóng chuyên 2 gần hay xa lưới.
- Đập hàng sau: tuỳ theo bóng chuyên 2 mà có thể dậm nhảy như chắn bóng biên hoặc chậm hơn một chút.

c. Vị trí của tay và lưới:

- Bóng gần lưới thì qua hết tay, hai bàn tay xoè rộng áp sát vào bóng.
- Bóng xa lưới thì hai tay thẳng trên lưới để tận dụng hết chiều cao của tay chắn. Động tác khi chạm bóng là gập cổ tay.

d. Vị trí của tay và bóng:

Phụ thuộc vào hướng chạy đà, thân, bả vai và cổ tay của người đập mà quyết định chắn tay đối diện với bóng, chéo ít hay chéo nhiều... Ở giai đoạn cuối có thể di động tay chắn sao cho đúng hướng đi của bóng.

e. Khi chắn bóng phải mở mắt và ngửa mặt lên để theo dõi bóng (trong thực tế tập luyện và thi đấu có nhiều đấu thủ khi chắn bóng thì mắt nhắm lại và đầu cúi xuống).

f. Sau khi chắn:

Trong khi rơi xuống đất, đồng thời xoay thân theo hướng bóng để tự yểm hộ hoặc tiếp ứng cho đồng đội.

2. CHIẾN THUẬT CÁ NHÂN TRONG PHÒNG THỦ HÀNG SAU VÀ YỂM HỘ

Cùng với chắn bóng, phòng thủ hàng sau đã góp phần không nhỏ vào kết quả của hệ thống phòng thủ. Phòng thủ hàng sau là hoạt động đón đỡ các đường bóng chạm tay chắn bật về phía sau, các quả đập lọt tay chắn, các đường bóng xử lý trong tấn công của đối phương. Phòng thủ hàng sau là có cơ sở để tổ chức phản công.

Chiến thuật cá nhân trong phòng thủ hàng sau bao gồm: khi chưa có bóng và khi có bóng.

1.2. Khi chưa có bóng:

- Quan sát giống như đấu thủ chuẩn bị chắn bóng. Đặc biệt quan sát vị trí tay chắn và bóng để xác định khu vực an toàn trên sân.

- Từ những quan sát trên để phán đoán hướng đập, điểm rơi của bóng.
- Di chuyển: sau khi phán đoán thì di chuyển ngay đến vị trí cần thiết của mình để đón đỡ bóng.

2.2. Khi có bóng

a. Nếu là đấu thủ phòng thủ hàng sau:

- Khi có bóng đập vào khu vực phòng thủ của mình thì phải nhanh chóng quyết định sử dụng kỹ thuật nào: đệm hai tay, đỡ một tay, lăn ngã cứu bóng... Bóng phòng thủ tốt nhất là tới chỗ người chuyên 2 để tổ chức phản công.

- Nếu bóng không vào khu vực phòng thủ của mình thì phải sẵn sàng tiếp ứng cho đồng đội nếu đồng đội giữ bóng không tốt: cứu đỡ bóng hoặc chuyên 2 điều chỉnh.

b. Nếu là đấu thủ yểm hộ cho đấu thủ chắn bóng:

- Bảo đảm đỡ các đường bóng rơi vào phía sau đấu thủ chắn và khu vực giữa sân (có thể phối hợp với đấu thủ hàng trên không tham gia chắn bóng hoặc đấu thủ chắn bóng tự yểm hộ)

- Đỡ bóng chạm tay chắn ra ngoài ở gần khu vực của mình bảo vệ.

- Sẵn sàng tiếp ứng cho đồng đội (cứu đỡ bóng hoặc tham gia chuyên 2 khi cần thiết).

Chiến thuật tập thể trong phòng thủ

Chiến thuật tập thể trong phòng thủ bao gồm chiến thuật nhóm và toàn đội: nhóm của các đấu thủ hàng trên, nhóm của các đấu thủ hàng sau và sự Phối hợp của các đấu thủ giữa hàng trên và hàng sau.

1. CÁC HOẠT ĐỘNG CHIẾN THUẬT TRONG CHẮN BÓNG TẬP THỂ

Chiến thuật chắn bóng tập thể dựa trên cơ sở chiến thuật cá nhân trong chắn bóng.

1.1. Phối hợp chắn bóng hai người

- Di chuyển:

- Sau khi quan sát và xác định khu vực và đấu thủ đập bỏ bóng thì đấu thủ chắn bóng phối hợp di chuyển đến vị trí chắn bóng.
- Các hình thức di chuyển trong chắn bóng tập thể gồm: chạy, bước chéo và bước lướt ngang.

- Thời điểm dậm nhảy: giống như xác định thời điểm dậm nhảy trong chắn bóng cá nhân.

- Chắn bóng: Hai đấu thủ phải phối hợp đặt tay chắn để tạo thành vòng cung bao lấy bóng, bốn bàn tay chắn phải đặt gần nhau (không để có khoảng trống để đối phương đập bóng lọt qua).

- Đối phương thường đập bỏ theo ba hướng:

- Theo phương lấy đà.
- Theo hướng chéo.
- Theo hướng dọc biên (chữ I)

Khi đối phương đập bỏ theo phương lấy đà thì bốn bàn tay sẽ tạo thành vòng cung bao lấy bóng.

Khi đối phương đập bỏ theo hướng chéo thì một đấu thủ chắn hướng chéo và đấu thủ thứ hai phối hợp chắn theo phương lấy đà.

Khi đối phương đập theo hướng dọc biên đấu thủ sát biên sẽ đặt tay chắn đối diện với bóng và bàn tay phía biên hướng vào phía trong; đấu thủ thứ hai phối hợp chắn hướng theo phương lấy đà.

Chú ý: Ở giai đoạn cuối của chắn bóng, có thể di động tay chắn sao cho đúng hướng đi của bóng.

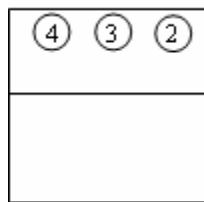
2.1. Phối hợp chắn bóng ba người

Trong thi đấu, ít khi chắn ba người. Chắn ba người thường chỉ được sử dụng để chắn các chủ công có lối đánh quyết liệt với bóng chuyên 2 cao đơn giản hoặc chuyên 2 điều chỉnh.

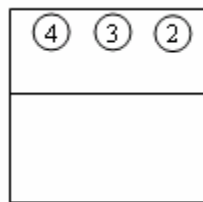
Khi chắn bóng: đấu thủ ở giữa chắn hướng đập theo phương lấy đà, hai đấu thủ hai bên chắn hướng chéo và hướng chữ I (bàn tay phía ngoài của đấu thủ chắn hướng chữ I hướng vào trong).

3.1. Vị trí đứng của hàng chắn bóng

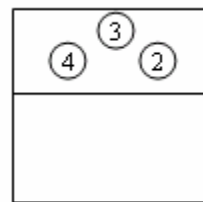
Cách sắp xếp vị trí và phân công nhiệm vụ cho các đấu thủ chắn bóng là phụ thuộc vào đặc điểm chiến thuật tấn công của đối phương. Có thể đứng như sau:

Hình 25

Hình 26

Hình 27

Hình 25: Chắn đối phương tấn công đơn giản nhanh, biên

Hình 26: Chắn đối phương tấn công phức tạp

Hình 27: Chắn đối phương tấn công phức tạp, có chắn bù.

Nói chung, các đấu thủ chắn bóng, trước tiên phải bố trí theo dạng 1 kèm 1. Sau khi xác định là đối phương không tấn công nấc 1 thì đấu thủ chắn nấc 1 nhanh chóng di chuyển phối hợp chắn 2.

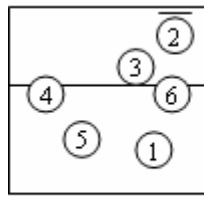
2. HỆ THỐNG CHIẾN THUẬT PHÒNG THỦ

Hệ thống chiến thuật phòng thủ là hoạt động phối hợp của chiến thuật chắn bóng và chiến thuật phòng thủ hàng sau. Trong chiến thuật phòng thủ hàng sau bao gồm: chiến thuật phòng thủ số 6 tiến và chiến thuật phòng thủ số 6 lùi.

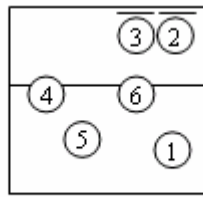
1.2. Chiến thuật phòng thủ số 6 tiến

Đầu thủ ở vị trí số 6 luôn luôn tiến lên phía trước làm nhiệm vụ yểm hộ chắn bóng khi đối phương tấn công. Số 5 và số 1 đỡ bóng nửa sân sau. Chiến thuật phòng thủ số 6 tiến được sử dụng khi đối phương thường hay bỏ nhỏ ở phía sau đầu thủ chắn hoặc khu vực giữa sân, tấn công không quyết liệt lắm và thường theo hướng chéo hoặc chữ I. Đội hình phòng thủ với số 6 tiến được sắp xếp như sau:

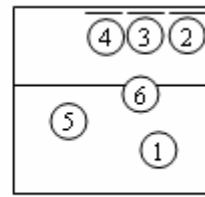
a. Khi đối phương tấn công ở số 4

Chấn 1 - hình 28

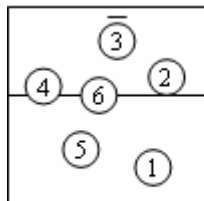

Chấn 2 - hình 29

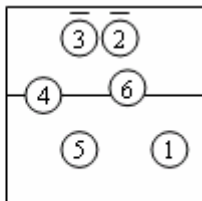

Chấn 3 - Hình 30

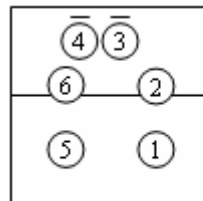
b. Khi đối phương tấn công ở số 3

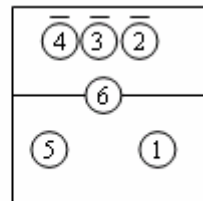
Chấn 1 - hình 31

Chấn 2 - hình 32

Chấn 2 - Hình 33

Chấn 3 - Hình 34

c. Khi đối phương tấn công ở số 2

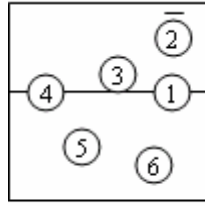
Cách sắp xếp đội hình phòng thủ ngược lại với đội hình phòng thủ khi đối phương tấn công ở số 4.

2.2. Chiến thuật phòng thủ số 6 lùi

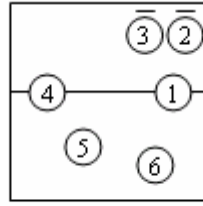
Đầu thủ ở vị trí số 6, lùi về phía cuối sân để đỡ các đường bóng đập mạnh hoặc bật tay chắn rơi xuống phía sân sau. Số 5 hoặc số 1 lên yểm hộ cho chắn bóng. Chiến thuật phòng thủ số 6 lùi được sử dụng khi đối phương tấn công mạnh, dài xuống cuối sân, ít bỏ nhỏ và khả năng tự yểm hộ của hàng chắn tốt.

Đội hình phòng thủ với số 6 lùi được sắp xếp như sau:

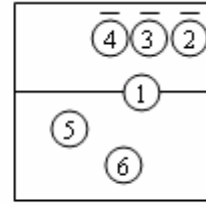
a. Khi đối phương tấn công ở số 4

Chấn 1 - hình 35

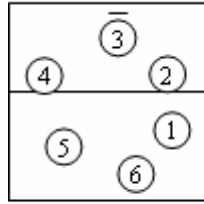

Chấn 2 - hình 36

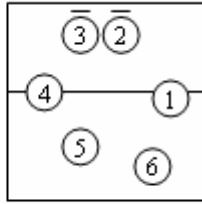

Chấn 3 - Hình 37

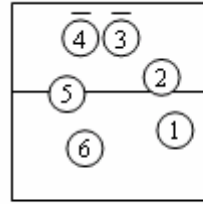
b. Khi đối phương tấn công ở số 3

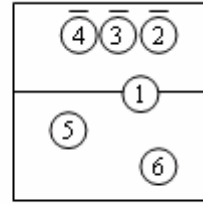
Chấn 1 - hình 38

Chấn 2 - hình 39

Chấn 2 - Hình 40

Chấn 3 - Hình 41

Khi đối phương tấn công ở số 2:

Cách sắp xếp đội hình phòng thủ ngược lại với đội hình phòng thủ khi đối phương tấn công ở số 4.